

1. ΚΕΙΜΕΝΟ:

Μίροσλαβ Χόλουμπ, «**Η πόρτα**»
(Ν.Ε.Λ. Β΄ Λυκείου, Α48, σ. 176)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Ο συμβολισμός, η υπερρεαλιστική εικονοποιΐα, η πεζολογία με παράλληλα λυρικά στοιχεία θεωρούνται γνωρίσματα της ποίησης του Χόλουμπ. Μπορείτε να τα επισημάνετε στο συγκεκριμένο ποίημα;
2. Η ποιητική ευαισθησία και η ιδιότυπη ειρωνική διάθεση θεωρούνται χαρακτηριστικά του τρόπου γραφής του Χόλουμπ. Ποια σημεία του κειμένου πιστεύετε ότι επαληθεύουν καλύτερα αυτή την άποψη;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Πώς συνδέεται, κατά τη γνώμη σας, ο τίτλος του ποιήματος με το περιεχόμενό του;
2. Ποια είναι η αρχιτεκτονική διάρθρωση του ποιήματος;
3. Πού στοχεύει η επανάληψη της φράσης «*Πήγαινε κι άνοιξε την πόρτα*»;
4. Ποια θέση έχει η τελευταία στροφή του ποιήματος; Πώς συνδέεται με την επαναλαμβανόμενη φράση: «*Πήγαινε κι άνοιξε την πόρτα*»;
5. Το ποίημα διακρίνεται από απλό, λιτό και αντιποιητικό τόνο: ποιες λέξεις, φράσεις ή στίχοι δημιουργούν περισσότερο αυτή την εντύπωση;
6. Σύμφωνα με το εισαγωγικό σημείωμα του βιβλίου σας «*ο ποιητής νιώθει να υπάρχει μια διάσταση ανάμεσα στην ανθρώπινη επιθυμία και στην ανθρώπινη πραγματικότητα*».¹ Πώς επαληθεύεται αυτή η άποψη μέσα από το συγκεκριμένο ποίημα;

¹ Ν.Ε.Λ. Β΄ Λυκείου, σ. 177.

7. Το ποίημα βασίζεται στην αντίθεση: κατάφαση (αποδοχή) - άρνηση της ζωής.² Να εντοπίσετε τα σημεία που μεταδίδουν αυτό το αίσθημα.

2.3 Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Ποιο είναι το περιεχόμενο της ποιητικής αφήγησης στην «Πόρτα»;
2. Ποιο είναι το θεματικό κέντρο του ποιήματος;
3. Σε ποιον απευθύνονται, κατά τη γνώμη σας, οι προτροπές του ποιήματος;
4. Ποιες είναι οι εικόνες που μπορεί να αντικρίσει κανείς ανοίγοντας την πόρτα σύμφωνα με το ποίημα και ποια συναισθήματα σάς υποβάλλουν;
5. «Πήγαινε κι άνοιξε την πόρτα». Να σχολιάσετε το στίχο, εξετάζοντας τη συνεχή χρήση των προστακτικών.
6. «Αν είναι η καταχνιά θα καθαρίσει»: Να σχολιάσετε την αισιόδοξη διάθεση του στίχου σε σχέση με τη θέση του στο ποίημα.
7. «Κι αν τίποτα δεν είναι έξω εκεί..... πόρτα». Να αναπτύξετε το νόημα των στίχων.
8. «Τουλάχιστο θα γίνει κάποιο ρεύμα». Πώς αντιλαμβάνεστε τον τελευταίο στίχο του ποιήματος;
9. Ποια είναι η λειτουργία των υποθέσεων πάνω στις οποίες έχει δομηθεί το ποίημα;
10. Πιστεύετε ότι «Η Πόρτα» είναι αισιόδοξο ή απαισιόδοξο ποίημα; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
11. Πιστεύετε ότι το νόημα του ποιήματος είναι και σήμερα επίκαιρο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

2.4. Σχολιασμός αδιδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

N. Βρεττάκος, «Έπεσε ξάφνω η πόρτα μου»

*Έπεσε ξάφνω η πόρτα μου
και φάνη ο μέγας κόσμος,
μέσα στο λίκνο της χαράς
έχασα τη φωνή μου.
Τρέκλιζα ενώ χορεύανε
γύρω μου οι μαργαρίτες*

² αυτ., σ. 177.

*και για να πάω στην εκκλησιά
κρατιόμουν απ' τα στάχνα.*

*Και στην ποδιά της Παναγιάς
έγειρα το κεφάλι μου
που έξω απ' την πόρτα μάζευε
για τα μαλλιά της ρόδα.*

1. Να συγκρίνετε το παραπάνω ποίημα με την «Πόρτα» ως προς το συμβολισμό της πόρτας.
2. Τι σημαίνει για τον αφηγητή - ποιητή το ξαφνικό πέσιμο της πόρτας του; Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι θα αλλάξει αυτό τη ζωή του;

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Ποιο πρόβλημα θέτει ο συγγραφέας στο ποίημα και πώς τελικά συμβιβάζεται;
2. Ποια η λειτουργία των αόριστων αντωνυμιών στο ποίημα;
3. Θα μπορούσε «Η Πόρτα» να αποτελεί το «μεταίχμιο» ανάμεσα στον εγκλεισμό και στην έξοδο σε μια λυτρωτική κατάσταση; Να αναπτύξετε σε ένα κείμενο 200 λέξεων περίπου την άποψή σας.
4. Αφού μελετήσετε το ποίημα του Κ. Καβάφη: «*Τα Παράθυρα*»
 - α) να το συγκρίνετε με το ποίημα « Η Πόρτα» ως προς τη γραφή και ως προς το ύφος και
 - β) να ερευνήσετε τη λειτουργία του συμβόλου «παράθυρα».

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Πολλοί ζωγράφοι συνήθιζαν στις απεικονίσεις εξωτερικού χώρου να προβάλλουν και τον εσωτερικό χώρο μέσα σε πλαίσια πόρτας ή παραθύρου (ή και αντίστροφα). Να βρείτε εικόνες μερικών τέτοιων έργων³ και να τις παρουσιάσετε στην τάξη σχολιάζοντας τα θέματα που απεικονίζουν.

³ Αναζητήστε σε βιβλία Ιστορίας της Τέχνης έργα π.χ. των Τζόρτζιο ντε Κίρικο, Μαν Ρέι, Ρενέ Μαγκρίτ, Σαλβατόρ Νταλί, Νίκου Εγγονόπουλου. Βλ. πρόχειρα *Ποιητική Ανθολογία*, τ. *Νεότεροι Ποιητές του Μεσοπολέμου*, εκδ. Σοκόλη, Αθήνα 1979, σ.σ. 80, 82, 84, 212, 213.

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο για ολιγόλεπτη γραπτή δοκιμασία

(15 λεπτά περίπου)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ: ΤΜΗΜΑ:

ΜΑΘΗΜΑ: Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία

Μ. Χόλουμπ, «**Η Πόρτα**»

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να καταγράψετε και να σχολιάσετε τις εικόνες του ποιήματος.

.....
.....

Μονάδες 4

2. Ποιο τόνο δίνει στο ποίημα η επανάληψη της φράσης: «*Πήγαινε κι άνοιξε την πόρτα*»; Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

.....
.....

Μονάδες 4

3. Ποιες λέξεις λειτουργούν ως σύμβολα στο ποίημα και τι συμβολίζουν;

.....
.....

Μονάδες 6

4. «*Τουλάχιστον θα γίνει κάποιο ρεύμα*». Πώς αντιλαμβάνεστε τον τελευταίο στίχο του ποιήματος. Να τον σχολιάσετε και να τον αναπτύξετε.

.....
.....

Μονάδες 6